

Sisa Miklós: Programm II.

Egyéni agitáció.

A dilemma nehéz. Úgy látszik, hogy aközött kell választani, Hogy vagy egy végeláthatatlan munkát vállalunk, melynek gyümölcsét ki tudja, mikor szakíthatják le, vagy pedig tömegmozgalmat csinálunk, mely a legkedvezőbb esetben a társadalmi igazságtalanságok formáját változtatja meg, a lényegét soha. Mintha a választás a kilátástalan harc, vagy a hiábavaló győzelem között volna – hát nem jobbak akkor a régi tévedések?

Nincs más módja annak, hogy intézmények változzanak meg, ee pedig emberek és osztályok cseréljenek szerepet – mint az ember megváltoztatása, az egyéni nevelés.

És az egyéni nevelés nemcsak az ember, hanem az intézmények pszichológiai befolyását is jelenti. Kölcsönhatás ez: embereket megváltoztatni – hogy intézmények teremjenek, intézményeket megváltoztatni – hogy az emberek megváltozzanak.

Ez az, ami a dilemmát eldönti.

Lehet, hogy a paradicsom végeláthatatlan messze, de egy lépéssel közelebb jutottunk hozzá. Nincs hiábavaló munka, a legapróbb javítás más ember lelkén, már lépés felfelé, nem vész el nyomtalanul, mert megmarad valami rezgés, valami vágy, mely megkönnyíti, hogy valamikor intézmény szülessék ebből.

Az egyéni agitáció konkrét célkitűzése mindig valamilyen akcióra való rábírás legyen, rábírás valaminek a tevésére, vagy valaminek az abbanhagyására – ez úgy is csak abban az esetben lehetséges, ha véleményünket az illető magáévá teszi.

Jó volna, ha a körbe-körbe játék megszűnnék és a progresszívek nem egymást agitálnák folyton, hanem a reakciókat semlegesítenék, a semlegeseket balra tolnák és akik balra tartanak úgy is, azoknál növelnék produktivitásuk intenzitását.

A legnagyobb jelentősége mindenesetre a közönyösek megoldozásának van.

Az első két agitációs célkitűzés: 1. Szervezkedj! 2. Ha szervezeteddel nem vagy megelégedve, csináld meg jobban!

Az agitáció sémája az: Gazdasági vagy kulturális szükséglet van. Nem tudod kielégíteni, mert egyedül gyenge vagy. Állj össze érdektársaiddal, ez áldozatot lován, de együtt összetartva kikényszeríthetitek, amit akartok.

A logika éles és ellentmondhatatlan. Mindennek dacára: sem a közhivatalnokok, sem a földmunkások, sem a fogyasztók nincsenek megszervezve, holott ha valakiket szervezkedésre pofozott az

élet, a háború, úgy ezeket ugyancsak rákényszeríthette volna erre. És mégsem fognak össze!

Miért?

Hogy ez az agitáció hatásos legyen, ennek egy intellektuális és egy érzelmi előfeltétele van.

Az intellektuális előfeltétel az, hogy az illetőnek tisztában kell lenni azzal, hogy kik az érdektársai és kiknek az érdeke ellentétes az övével.

Az érzelmi előfeltétel az, hogy legyen benne szociális érzés, illetve ezt az érzést más érzelmi erők ne homályosítsák el.

Ez csak látszólag két feltétel:

Valahányszor valaki nem tudja, ki az érdektársa, ez csak azért lehet, mert értelmi ítéletét érzelmi érdek homályosítja el. Az érzelmi álérdek az, ami ellen küzdeni kell.

Hogy az érzelmi érdek valódi-e, vagy hazug, annak nagyon egyszerű a megismerési módja. Az emberi lelket nem lehet becsapni. Az érzelmi érdek akkor hazug, ha az embert nem elégti ki teljesen.

Elképzelhető például, hogy valakinek a világa nem e világból való, hogy valaki szereti a nélkülözést, vagy nem tartja fontosnak, mert a más világ mindenért kárpótolja.

Ha az illető emellett elégedett és boldog, úgy rendben van. Azonban, ha csak mondja, hogy elégedett, de hozzáteszi, hogy az eretnekeket azonban mégis agyon kell verni, akkor az illető már hazudik magának, az illetőt a túlvilág nem elégti ki, ő már ezen a világon akar változtatásokat, ő elégedetlen, baj van. Ez esetben az érzelmi érdek hazug és teljesen lényegtelen, hogy az illető nem is sejti, hogy nem az eretnekekkel van baj, hanem az ő egoista és szekszuális érdekei nincsenek harmóniában a külvilággal.

Ahol igazi érzelmi érdek akadályozza meg a belátást, ott progresszív agitációnak helye nincs, arra szükség sincs.

De mindenütt, ahol elégedetlenség van és mégsem látják tisztán, hol szorítja őket a csizma – érzelmi álérdek van jelen és ez ellen küzdeni kell.

Ha a miniszteri segédfogalmazó azt mondja:

»Oh ti aljas materialisták, kik csak kenyérről tudtok beszélni, mit tudjátok ti, hogy a hazáért éhezni is édes...«

Ha csak ennyit mond, bizonyára őszinte.

De ha beszédközben ilyen szavak hagyják el a száját: »nemzetiségi veszedelem«, »zsidó kérdés«, »nyugati destrukció«, »félrevezetett tömeg«, úgy az illető már saját magához nem őszinte.

Ez esetben az illető elégedetlen azzal, hogy nélkülöz, de nem tudja, hogy ennek mi az oka.

Ez esetben az illető már agitációs alany.

A legtöbb visszaélés a vallás és a haza érzelmi komplexum«-val történik.

Mindakettőnek szociális jelentősége az, hogy közösséget terem, azzal a sajnos eddig még egyedül hatályos móddal, hogy

gyűlölettel két részre osztja az embereket, az egyik rész közösség.

Ezt a gyűlöletet supraindividuális gyűlöletnek nevezem, ellentétben az egyéni gyűlölködéssel és pszichológiai jelentőségére most; nem térek ki.

Nekünk progresszíveknek sincs más technikai eszközünk közösség teremtésére, mint a gyűlöletébresztés.

A mi nagy erkölcsi fölényünk azonban éppen az, hogy nem embereket, hanem intézményeket gyűlölünk.

Az érzelmi áldrdekek elleni küzdelem módja az, hogy helyettesíteni kell az emberek gyűlöletét intézmények gyűlöletével.

De lehetséges-e ez?

Lassú, fáradtságos nevelő munkával: igen.

Ma még művészet, de el kell kezdeni, hogy holnap már technikája lehessen.

Talán lehet majd faji gyűlöletből: eugenetikái érdeklődést csinálni, küzdelmet az alkoholizmus és nemi betegségek ellen.

Talán lehet a nemzetiségi gyűlöletből magyar paraszt iránti érdeklődést csinálni, küzdelmet a gazdasági és kulturális tudatlanság ellen.

A mai világfelfogásnak gyűlöletéből illusio rombolás elleni gyűlöletét: a művészietlen, csúnya elleni küzdelem formájában.

Gazdagok elleni gyűlöletből: osztályharcot.

És csak ezután lehet mondani, hogy szervezkedj, csinálj eugenetikái, tanító, művészeti társaságokat, szakszervezeteket. Teremts magadnak organismust!

Ez a reakciós erők semlegesítése.

Az vita tárgyát képezheti, hogy ez hányadsorban fontos, kétségtelen azonban, kit a sors reakciós milióbe vet, annak ezt el kell végezni.

A közönyösek kétfélek: lusták és primitív intelligenciájúak.

A lusta közönyösség csökkenő tendenciát mutat.

Extensiv tömegakcióval kell kezdeni és egyéni agitációval folytatni.

Meg kell találni a jelszót, ami felrázza őket. A jelszó legtöbbször ez lehet: nem akarunk nyomorogni! És mikor a tömegmozgalom megcsinálta a maga progresszív szervezetét, akkor a tagokat is progresszívekké kell tenni.

Oh mennyi munkalehetőség van szakszervezetekben, szabadgondolkodó diákok közt, kiket mi progresszíveknek' könyveltünk el, pedig közönyösek inkább.

Mindenkit azzal a hátsó gondolattal kell agitálni, hogy belőle én agitátort akarok csinálni.

Csak olyanra tudom embertársaimat rábírn, mit magam is megtettem.

»Légy progresszív, én majd nézem«, ez nem megy!

Azt agitáljad meg, akivel szimpatizálsz. Az agitáció áldozatot kíván és ehhez szeretet kell.

És ne múljon el egy nap sem anélkül, hogy rendes napi munkádon kívül, ne csinálj olyant, mi vagy a magad, vagy más lelki gazdagodásával jár.

Ha valami módszertani eredményre jutsz, (pl. speciális agitativ módszer, speciális osztályoknál) közöld a többiekkel).

Specializálódj!

Lehetőleg adj át mindent másnak, mit átadhatsz.

És ha már három ember van körülötted, eköré már szervezet kristályozódhatik.

A progresszív organizmusokról legközelebb.